

Verwarring

door Bert Zijlstra

“Do not confuse the ignorant” – Maharishi

Wat kan Maharishi hebben bedoeld met de uitspraak dat je onwetenden niet in verwarring moet brengen? Het licht van kennis moet toch bij iedereen de duisternis van onwetendheid verdrijven. Of moeten we misschien voorzichtig zijn met de manier waarop kennis wordt gebracht?

Wereldbeeld

Elk mens vormt zich een eigen beeld van de wereld waarin hij leeft. Ook al zal dat beeld in veel opzichten overeenkomen met dat van een groot deel van de mensen waarmee wordt samengeleefd, er kunnen en zullen onderling verschillen zijn. Vaak zijn die verschillen klein, vallen ze niet op en hebben ze geen invloed op de onderlinge verstandhouding.

Indien wordt gekeken naar het wereldbeeld van mensen uit een andere cultuur dan valt al snel op dat die er een heel ander wereldbeeld op na houden. Hun denkbeelden over het leven, wat wel of niet belangrijk is en aan welke regels men zich daarom dient te houden, kan enorm verschillen van onze opvattingen. We kunnen ons verbazen over – in onze ogen vreemde – denkbeelden waar die lieden in geloven en die voor hen heel belangrijk zijn.

Geloofsovertuigingen

Allerlei leerstellingen worden in bepaalde culturen als uiterst belangrijk gezien. Overtuigingen verschillen vaak per cultuur en kunnen onderling strijdig zijn. In de ene samenleving gelooft men bv. wel in reïncarnatie, in een andere niet. Toch gaat iedereen er van uit dat de opvattingen die zij over dat onderwerp hebben op waarheid berusten.

Het merkwaardige is echter dat het bij geloofsovertuigingen niet is na te gaan of ze

juist zijn of niet. Je gelooft het, of je gelooft het niet. In beide gevallen neem je iets aan voor waar waarvan je niet weet of je mening wel juist is. In het beste geval is je opvatting gebaseerd op redelijke aannames.

Juist omdat je het niet kunt weten – en je mening dus onjuist kan zijn – zou je denken dat mensen tolerant staan tegenover andersdenkenden. Immers: het zou kunnen dat die ander gelijk heeft!

Het zeker weten

In werkelijkheid is het echter zo dat juist over die onderwerpen waarvan het onmogelijk is (in deze bewustzijnstoestand) aan te tonen wie gelijk heeft, de meeste mensen stug blijven vasthouden aan hun veronderstelde gelijk.

Vrij algemeen wordt bijvoorbeeld aangemen dat al het onaangename dat iemand overkomt een kwestie is van domme pech. Je bent op het verkeerde moment op de verkeerde plek. Anders gezegd: je bent het slachtoffer van omstandigheden. Maar volgens de wetten van karma klopt dit niet: je krijgt terug wat je anderen hebt aangedaan. Zo ervaar je hoe dat voelt. Voor iemand die voor het eerst wordt geconfronteerd met dergelijke denkbeelden is het afleggen van de slachtofferrol en het accepteren van de eigen verantwoordelijkheid niet eenvoudig.

Zo lang een gesprek algemeen blijft en een alternatief standpunt als hypothetisch kan worden afgedaan, blijft een verhitte discussie meestal wel uit. Maar zodra de ander zich aangevallen voelt, zal hij zijn overtuigingen verdedigen. Emoties kunnen dan gemakkelijk hoog oplaaieren. Zo hoog zelfs dat de eerst zo vriendelijk lijkende persoon gevaarlijk kan worden bij het verdedigen van allerlei aannames die hem heilig zijn. Door ondanks tegenstand een juiste visie

van de werkelijkheid te verkondigen, zijn er in de loop van de geschiedenis meerdere spirituele leiders geweest waar men zo'n hekel aan kreeg dat het blijven uitdragen van kennis hen uiteindelijk hun leven heeft gekost.

Het waarnemen van de werkelijkheid

We staan er niet bij stil, maar in de loop van de vele jaren dat we regelmatig hebben gemediteerd en ons tegelijkertijd hebben blootgesteld aan Maharishi's kennis, is ongemerkt de manier waarop wij de wereld om ons heen zijn gaan ervaren enorm veranderd. Langzaam maar zeker is dat wat oorspronkelijk ook voor ons nieuw was, een vanzelfsprekend onderdeel geworden van een wereldbeeld waar wij de verantwoordelijkheid accepteren voor de omstandigheden waarin we leven. Echter, de meeste andere mensen om ons heen zijn niet mee veranderd! Als hen iets onaangenaams overkomt waardoor ze pijn en verdriet ervaren, kun je natuurlijk zeggen dat ze niet moeten jammeren, omdat het nu eenmaal hun eigen schuld is. Je hebt gelijk, maar met een dergelijke opmerking maak je geen vrienden. Daarom is het verstandig rekening te houden met de belevingswereld van anderen.

Alles op z'n tijd

Kennis kan alleen dan overgedragen worden als de ander geïnteresseerd is in die kennis. In de vedische literatuur komen veel verhalen voor waar een leermeester lang wacht tot het moment daar is waarop hij kan beginnen met het geven van onderricht. Eerst moet er bij de leerling een opening ontstaan in een wereldbeeld dat niet langer voldoet. Pas dan ontstaat acceptatie en geen verwarring.